

Słowo wstępne

Szanowni Czytelnicy!

W drugim półroczu 2012 r. szereg ważnych przedsięwzięć, działań i wyzwań ogniskowało zainteresowanie opinii publicznej w Polsce i na świecie. W kraju w centrum uwagi instytucji i ekspertów do spraw bezpieczeństwa był Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego (SPBN). Jesienią niejawnym Raport Komisji SPBN został przedłożony przez szefa BBN prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu, a następnie wyniki Przeglądu zostały przyjęte jednogłośnie 8 listopada br. przez Radę Bezpieczeństwa Narodowego. W grudniu BBN opublikował miniraport zawierający główne wnioski i zalecenia SPBN, niejako antycypując Białą Księgę na temat bezpieczeństwa Polski, która ujrzy światło dzienne na początku 2013 r. Równoległe Biuro uruchomiło fora dyskusyjne skierowane do różnych audytoriów: dziennikarskiego, parlamentarnego, organizacji pozarządowych itp.

Wcześniej, we wrześniu br., Rada Bezpieczeństwa Narodowego obradowała na temat tarczy przeciwrakietowej – kwestii, która w różnych kontekstach (strategiczno-politycznym, sojuszniczym, obrony powietrznej, finansowym itd.) jest przedmiotem debat na agendzie europejskiej i polskiej. W październiku prezydent uruchomił proces redukcji polskiego zaangażowania w Afganistanie, który będzie trwał etapami do 2014 r. Podpisał też ustawę o ratyfikacji konwencji ottawskiej w sprawie zakazu min przeciwpiechotnych, przybliżającą Polskę do członkostwa w porozumieniu o charakterze zarówno rozbrojeniowym, jak i humanitarnym. Wszystkie te kwestie były monitorowane w Tygodniku BBN (www.bbn.gov.pl).

BBN promuje nowelizację Europejskiej strategii bezpieczeństwa z 2003 r. oraz – szczególnie w tym kontekście – wspiera przedsięwzięcia Trójkąta Weimarskiego (od 1 stycznia 2013 r. rozpocznie półroczny dyżur bojowy Weimarska Grupa Bojowa, w której uczestniczy Polska), a w październiku zainaugurowało współpracę instytucji zajmujących się sprawami bezpieczeństwa państw Grupy Wyszehradzkiej. W końcu sierpnia polski kontyngent wojskowy „Orlik 4” zakończył udział w kolejnej natowskiej misji „Air Policing”, strzegąc przestrzeni powietrznej nad sojuszniczymi państwami bałtyckimi. Kwestie energetyczne nadal skupiają uwagę ekspertów (i nie tylko), zwłaszcza w związku z oczekiwaniami dotyczącymi gazu łupkowego. Zakończenie budowy i uruchomienie rosyjskiego gazociągu Nord Stream

stanowi wyzwanie dla bezpieczeństwa energetycznego Polski. Z ważnych wydarzeń wypada też wspomnieć przystąpienie Polski do Europejskiej Agencji Kosmicznej; ten sektor oferuje znaczące korzyści zarówno rozwojowe dla gospodarki i nauki polskiej, jak i bezpieczeństwa (techniki i technologii, współpraca). Przykłady te nie wyczerpują listy aktywności w polskiej polityce bezpieczeństwa.

Równoległe do wydarzeń na scenie krajowej polska polityka w dziedzinie bezpieczeństwa nie pozostaje obojętna na procesy i fakty dokonujące się na arenie międzynarodowej. Kryzys finansowy w Europie dotyka w istotny sposób interesów rozwojowych i bezpieczeństwa Polski. Dramatyczne wydarzenia na Bliskim Wschodzie pogłębiają bezradność zarówno zainteresowanych państw regionu, jak i mocarstw zachodnich w próbach uregulowania tych problemów (wojna domowa i dramat humanitarny w Syrii; czynnik Rosji w rozwiązaniu tego konfliktu; napięcia w stosunkach syryjsko-tureckich i ich wpływ na relacje sojusznicze; konflikt Izraela z Hamasem zakończony kruchym rozejmem; przyznanie Autonomii Palestyńskiej statusu nieczłonkowskiego państwa-observatora ONZ). Społeczność międzynarodowa, a szczególnie nowa administracja Baracka Obamy, stoi w obliczu ważkich decyzji, które pomogłyby przełamać te napięcia i zastoje, ujemnie wpływające na klimat międzynarodowy. Na Dalekim Wschodzie niepokój wzbudza asertywność Chin, które usiłują kreować fakty dokonane wobec sąsiadów w Azji Północno-Wschodniej i Południowo-Wschodniej.

Niniejszy kwartalnik w znacznej części jest poświęcony wspomnianemu Strategicznemu Przeglądowi Bezpieczeństwa Narodowego, który trwał od grudnia 2010 r. do września 2012 r. W oczekiwaniu na Białą Księgę Bezpieczeństwa Narodowego szef Biura dokonał przeglądu konkluzji i rekomendacji zespołów, a analitycy BBN zaprezentowali na podstawie wyników prac Biura główne elementy – ustalenia i wnioski w wybranych tematach. Rozpoczynamy tekstem szefa Biura, który podsumowuje całość rezultatów SPBN, podkreślając pionierski charakter Przeglądu pod względem skali i kompleksowości. Ma on służyć w nadchodzącym czasie jako podstawa dla spodziewanej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego, a także jako inspiracja dla inicjatyw legislacyjnych w budowaniu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa Polski. Dwa kolejne rozdziały to prezentacja wyniku dyskusji oraz refleksje w ramach SPBN na temat bezpieczeństwa wojskowego i pozamilitarnego. Dział ten zamyka omówienie przez koordynatorów „kuchni”, czyli aspektu organizacyjnego Przeglądu, który jakkolwiek starannie przygotowany, musiał się zmierzyć ze skomplikowaną materią praktyki nie zawsze

przystającej do oryginalnych założeń. Doświadczenia te powinny pozwolić na sprawniejsze przeprowadzenie tego typu programów w przyszłości.

Przechodząc do polityczno-strategicznego wymiaru międzynarodowego, kwartalnik kieruje uwagę w stronę trzech mocarstw: USA, Rosji i Chin, jakkolwiek każdego w różnych aspektach. O ile Rosja, jak się wydaje, pogrąży się w marazmie, strategicznie doniosłe zmiany zachodzą w polityce amerykańskiej. W tym kontekście rozdział wskazuje na implikacje „strategicznego zwrotu” USA w kierunku Azji i Pacyfiku – o ile Europa relatywnie traci na znaczeniu w tej politycznej optyce, o tyle szeroki Bliski Wschód nadal stanowić będzie wyzwanie lub zagrożenie (Iran, Korea Północna, Syria itd.). Wraz z polityczną kalkulacją idzie w parze kalkulacja budżetowa – w związku z finansowymi ograniczeniami, w tym w wydatkach wojskowych, USA są zmuszone racjonalizować swoje globalne zaangażowanie.

Skala wewnętrznych wyzwań i zagrożeń dla Rosji jest równie rozległa jak sama Rosja, stąd autorka jedynie sygnalizuje istotne sfery bezpieczeństwa, starając się wskazywać ich obecny i potencjalny wpływ na stabilizację tego kraju w nadchodzących latach. Trafnie zauważa, że brak reform, na tle realizowanych gdzie indziej przemian, może skazać Rosję na kryzysy i krytyczne napięcia w kraju, które odbiłyby się również na jej międzynarodowej pozycji.

Problem Afganistanu po 2014 r. zazwyczaj jest widziany przez pryzmat koalicji zachodniej utrzymującej integralność i stabilność tego kraju. Rozdział dotyczący chińskiej polityki wobec Afganistanu potwierdza tezę, że *bella gerant alii*, zaś Chiny prowadzą pokojową ekspansję ekonomiczną. Zdaniem autora, niewiele się zmieni po zakończeniu misji ISAF, lecz nie należy lekceważyć możliwości konfliktowej sytuacji, która mogłaby mocniej zaangażować Chiny w stabilizowanie Afganistanu po tym fakcie.

Na koniec działu strategii BBN prezentuje rozważania na temat przyszłości Korei Północnej. Wydarzenia w tym kraju w ostatnim roku, po śmierci dyktatora, rozbudziły nadzieje na pozytywne zmiany i autor zdaje się te nadzieje podzielać. Dyktatura jest jednak między Scyllą demokratyzacji (na wzór amerykański lub południowokoreański) a Charybdą reform *à la chinoise* – obie stanowią śmiertelne zagrożenie dla dyktatury. Na razie nic nie wskazuje na odchodzenie od kursu wyznaczonego przez Kim Il Sunga (Kim Ir Sena) i jego syna Kim Dzong Ila, stąd przyszłość rysuje się niepomysłnie. Pozostaje utrzymywanie reżimu na kroplówce pomocy zewnętrznej i namawianie (jak dotąd mało skuteczne) do denuklearyzacji.

W sferze bezpieczeństwa pozawojskowego kwartalnik oferuje dwa opracowania: o problematyce prania brudnych pieniędzy w skali międzynarodowej i wysiłkach w celu zaradzenia temu szkodliwemu zjawisku oraz na temat polityki gazowej Rosji. Pierwsze prezentuje charakterystykę zjawiska i skupia się głównie na prawnomiędzynarodowych aspektach, drugie zaś dotyczy prognozowanej przyszłości eksportu gazowego surowca do Europy i na Daleki Wschód. Autor wskazuje na czynniki mogące zakłócić dobrą koniunkturę z różnych powodów, co groziłoby dramatycznymi konsekwencjami dla rozwoju Rosji.

Kwartalnik o podwójnej numeracji, który oddajemy do rąk czytelnika, jest ostatnim w tym roku. Życząc wszystkiego najlepszego na Nowy Rok, życzymy także satysfakcjonującej lektury niniejszej edycji.

Zdzisław Lachowski
Redaktor Naczelny
Zastępca Szefa BBN